

Matematiikan opetuksesta – jälleen kerran

Koulu kehittyi. Yhtenäinen peruskoulu on entistä yhtenäisempi: hallinnollinen raja ala- ja yläasteen välillä on poistettu. Tämä on avannut vision: opettajien jako luokanopettajiin ja aineenopettajiin poistukoon myös.

En tiedä, kuinka vakavasti luokanopettajat tavoittelevat esimerkiksi vieraan kielen opetuksen saattamista luokanopettajan haltuun koko peruskoulun ajaksi. Luultavasti yhteiskunnan vallitsevat yleiset käsitykset nousevat tässä vastaan. Englannin opetusta ei varmaan haluta delegoida kasvatustieteen kandidaateille. Pahoin pelkään, että "yleinen ymmärrys" voi kuitenkin johtaa uskomukseen, että matematiikan opetus on siirrettävissä koko peruskoulun ajaksi luokanopettajakoulutuksen saaneiden opettajien huostaan.

Peruskoulun tavoite oli poistaa opetuksen epätasa-arvoa antamalla kaikille nuorille sama mahdollisuus oppiin ja niihin mahdollisuuksiin elämässä, joita sivistys mukanaan tuo. On oikeastaan surullista ja hämmentävää, että tämä mahdollisuuksien avartuminen tarkoitti itse asiassa mahdollisuuksien supistumista. Kun keskikoulu tarjosi sen suorittaneille kohtuullisen hyvän lähtökohdan lukioon tai opistotasoihin ammattio-pintoihin, niin peruskoulun tuottama tieto on selvästi matalampitasoista. Tämän näkee matematiikassa: lukion oppimäärän täyttävät asiat, jotka ennen peruskoulun aikaa kuuluivat keskikoulun oppisisältöihin ja jotka tuolloin voitiin lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa olettaa oppilaan omaksumaksi tiedoksi, jonka varaan sitten oli mahdollista rakentaa lisää. Nykyinen lukion opetussuunnitelma ja sen realisaatiot pyörivät paljolti näissä perusasioissa, ja pitemmälle menevän tiedon esittämiselle ja erityisesti sen omaksumiselle jää valittavan vähän aikaa.

Matti Lehtinen

Tässä valpas lukija esittää vastaväitteen: entä PISA-tutkimus ja sen tuottama korkeatasoisen opetuksen maailmanmaine? PISAan perehtyneet tietävät, että PISA ei oikeastaan millään tavalla mittaa sitä matematiikan ymmärrystä ja osaamista, joka matematiikan opetuksen tavoitteena on kautta aikojen ollut niin Suomessa kuin muuallakin. Ei ole tietenkään syytä väheksyä hyvää PISA-menestystä. Se osoittaa, että tutkimusotokseen valikoituneet suomalaisnuoret osaavat lukea ja jossain määrin myös ymmärtää lukemaansa. Hieno juttu, noin yleiseltä kannalta, mutta matematiikka on olennaisesti muuta. Samoin matematiikan soveltaminen kaikkiin niihin reaalitieteisiin, joiden rakennus olennaisesti lepää matematiikan perustalla.

Toisaalla tässä lehdessä esitellään lukion opetussuunnitelman ongelmakohtia. Voimassa olevien opetussuunnitelmien synty oli erikoinen: opetussuunnitelmaluonnos muuttui prosessin aikana suuntaan jos toiseenkin, kunnes viranomaispäätökseksi tuli opetussuunnitelma, jonka saattoi aavistella olevan vähintään ongelmallinen. Nyt kun opetussuunnitelmaa on muutama vuosi käytännössä kokeiltu, pelot ovat osoittautuneet aiheellisiksi.

Opetussuunnitelma on iso juttu. Siihen liittyy monenlaista työtä ja intressiä, ei vähiten oppikirjankustannusliiketoiminnan kannalta. Opetussuunnitelman tulisi olla stabiili. Suunnitelmia onkin muuteltu vain melko pitkien aikojen välein. Mutta kun ilmeisiä virheitä on tapahtunut, ne tulisi korjata. Jos toisessa vaakakupissa ovat kustantamojen intressit ja toisessa oppilaat ja suomalainen osaaminen, ei ole vaikeata päättää mitä on tehtävä. Eikö niin, Opetusministeriö ja Opetushallitus?

Pääkirjoitus